

Lars Nylander

f. 1945

Verksamhetsperiod på Ringhals: 1980 – 2009
Intervjuad: december 2012

”En nybyggeranda präglade vår vardag och det blev aldrig tråkigt”

Lars är född i Finspång, Östergötland 1945. Finspång var vid tiden ett brukssamhälle med två stora industrier, Stal-Laval och Metallverken som delade orsbefolkningen i två delar. Pappa jobbade som förman på Aluminiumsmältverket och min mamma var hemmafru.

Lars beskriver sin uppväxt som trygg med två yngre bröder och farfar och farmor som grannar. Familjens sommarstuga låg på cykelavstånd och där tillbringades alla somrar.

– Jag träffade min fru Gudrun 1969, när jag arbetade i Stenungsund. Vi gifte oss den 2 januari 1971. Vi har fyra barn tillsammans, två flickor och två pojkar födda mellan -71 och -82. Idag är alla barnen utflugna och tillsammans har de gett oss sju barnbarn. Familjen träffas regelbundet vid födelsedagar och vid andra tillfällen. Eftersom vi är 17 personer i familjen blir det ganska frekvent!

Utlandsjobb & västkustjobb

Lars studerade vidare efter 6-årig folkskola och Realexamen som han tog 1962. Direkt efter examen började han som turbinmontörsaspirant på Stal-Laval, det innebar verkstads-skola med praktik varvad med teori i cirka 1 år.

– Militärtjänsten gjordes 1964 i Visby på A7, och därefter läste jag till maskiningenjör på Komvux på kvällstid åren 1970-1971. Senare, 1995 studerade jag till europeisk svetstekniker EWT på IVF i Mölndal, berättar Lars.

Men allt började som sagt på Stal-Laval i september 1962.

– Efter utbildning och arbetsträning på hemmaplan reste jag på mitt första utemontage i augusti 1963 på Ørstedesverken i Köpenhamn under dryga fyra månader. Efter året i militärtjänsten reste jag i januari 1965 till Stenungsund och nymontaget av Stenungsund 3 nere i berget. I januari 1968 blev det utlandsjobb vid ett nymontage i USA (Harbor

Lars Nylander anno 2015 med Ringhals 2 i bakgrunden

Beach, Michigan). Efter det blev det nymontage Stenungsund 4 där jag var platsansvarig de första 4 månaderna.

– Jag började läsa i Göteborg på kvällstid 1970. Det var en tuff tid med jobb på dagarna och studier på kvällarna. Vi blev kvar i Stenungsund till augusti 1971, med ett antal avbrott för revisioner bland annat i Canada och Holland. Under perioden när jag läste stod jag till förfogande på somrarna för revisionsarbeten och kortare uppdrag.

Husköp över telefon

Hösten 1974 tog Lars med familjen till Borssele. Holland. Efter en tid blev han utnämnd montageledare och tog över ansvaret för montage. Familjen blev kvar i Holland till december 1975 (under projektetiden som genererade Lars 650 timmar övertid...).

– Vi köpte ett nybyggt radhus i Finspång - över telefon från Holland och i mars 1976 blev jag placerad i Forsmark som montageledare. Jag var ansvarig för allt rörmontage i turbinanläggningarna på F1 och F2 samt pumpar och värmeväxlare. Jag arbetade i Forsmark fram till juli 1980.

Tidig entré på Ringhals

När folkomröstningen om kärnkraften var klar sökte Lars en vakant tjänst som gruppchef på turbin Ringhals 3.

–Eftersom jag till allra största delen av min yrkesverksamma tid på STAL jobbat på anläggningar som ägts av Vattenfall fick jag en inblick i hur företaget var som arbetsgivare, och det lockade mig. Min fru hade dessutom sina rötter i Skärhamn på Tjörn och jag hade lärt mig älska västkusten

efter min tid i Stenungsund.

- Huset vi bor i köpte vi midsommarafton 1980 då vi bilade ner från Finspång för att se på bostad. Skola för barnen på gångavstånd liksom närhet till affärer och annan service var en av orsakerna till att vi bosatte oss i Frillesås. Mottagandet i samhället var mycket gott och barnen fick kompisar redan första veckan.

Tidig entré på Ringhals

Lars gick genom portarna som Ringhalsanställd första gången den 1:a september 1980. Ett datum där Ringhals lade om arbetstiden från 07:00 till 07:30, vilket han dessvärre inte hade upplysts om...

”Lars fick stort förtroende och fria tyglar. Att bygga en underhållsorganisation från början var spännande och gruppen blev väldigt sammansvetsad”

- Jag, som alltid vill vara ute i god tid, var på Ringhals redan kl. 06:15 och undrade naturligtvis var alla höll hus. De första började komma runt 07:15. Frånsett detta var mottagandet mycket bra och jag kom snabbt in i Ringhals rutiner. Som gruppchef på R3 upplevde Lars att han fick stort förtroende och fria tyglar. Att bygga en underhållsorganisation från början var spännande och gruppen blev väldigt sammansvetsad.

- Barnsjukdomar på komponenter, pumpar och ventiler var vardagsmat och en del av vårt arbete att komma till rätta med. Kontakter med leverantörer och kollegor på andra kärnkraftverk i Sverige och Finland gav en god insyn i hur vi arbetade på olika håll. Vi startade ett turbinerfarenhetsutbyte 1984 vilket gav oss ett övertag gentemot vår huvudleverantör. Erfarenheter byttes och åtgärder sattes i bästa fall in innan skadorna uppträdde.

Han stannade fram till 1988 då han provade på UH-ingenjörjobbet på R3/R4 turbinanläggningar. Senare arbetade han som chef för svets- & maskinverkstaden.

Tufft arbete med omorganisation

- 1996 blev jag chef för verkstadsservice och deltog i den stora omorganisationen där sidoverksamheter skulle separeras från den rena kärnverksamheten. Tufft arbete under många år där outsourcing av verksamheter samt slimmad organisation så långt som möjligt var uppdraget. 1999 blev jag tillförordnad chef för RF med uppdrag att effektivisera alla åtgärder som organisations-genomlysningen medfört. Outsourcing, förtidspensionering, övertalighet, omplaceringar, etc.

Lars deltog senare i organisationsarbetet i samgåendet med Barsebäck och bildandet av en central underhållsorganisation i Ringhals. Det syftade till att samordna rutiner för att få ett homogent arbetssätt i kontakten med de olika produktionsenheterna i Ringhals och Barsebäck. Ett centraliserat

underhåll där Ringhals/Barsebäck fick möjlighet att nyttja varandras kompetenser såg Lars som en av de stora vinsterna med samgåendet.

- Jag arbetade mycket med att få till rutiner där vi verkligen samnyttjade vår personal både mellan Ringhals/Barsebäck men kanske mest mellan blocken på Ringhals. Exempelvis vid akut händelse på något av blocken samla alla kompetenser på området för att diskutera åtgärder innan vi startade åtgärden.

- Jag upplever att jag har fått bra utväxling på mina möjligheter och har haft en bra utvecklingskurva i Ringhals. I stort sett har det varit mycket bra att arbeta på Ringhals, dock lite stelbent ibland, säger Lars.

Värderingar & utveckling

Lars har funnit arbetet med människor i organisationen särskilt stimulerande. Möjlighet att få arbeta efter sina egna värderingar och se resultatet av dessa. Han känner att han hade stor inverkan på resultatet i organisationsutredningen mot ett centralt underhåll i Ringhals. Likaså i samspelet mellan människa/teknik. Att ta vara på de mjuka värdena hos en människa och nyttja dessa i det han/hon är bäst på.

- Som chef 1994 och fram till min pensionering har jag jobbat med det mesta. Jag har aktivt deltagit i tre olika organisationsförändringar. Jag har stått fast vid det jag trott på, exempelvis att behålla vår verkstad i Ringhals i egen regi. Jag har alltid försökt att få till de bästa lösningarna i övertalighetssituationer. Jag startade på eget initiativ en teoretisk/praktisk underhållsutbildning för PS-elever som gjorde sin praktik på Ringhals. Resulterade i ökat intresse från PS-skolans elever samt i fyra anställningar.

Drivande i generationsväxlingsarbetet

Lars startade på eget initiativ ett generationsväxlingsprogram i Ringhals 2007-2009.

- Generationsväxlingsprogrammet är ett exempel på hur mentorskap i organisationen gör att utfasningen av den som skall pensioneras går mycket lättare. Den nyanställde efterträdaren får en bra möjlighet att under en period av 1-3 år ta över kunskaper som annars skulle gått förlorade. Personkemin mellan mentor och nyanställd är viktig i detta sammanhang.

Lars säger sig ha så många minnen ifrån Ringhals att det är svårt att peka på specifika.

– Ett exempel är beredskapen som vi fasade ut 1994. I början av 80-talet kunde det hända att jag tillbringade mesta tiden på Ringhals under en sådan veckoperiod. Vi hade då ansvaret för alla fyra blocken. Jag fick ett uppdrag att se över beredskapsgrupperna inom mek. Ett uppdrag som resulterade i att vi knöt grupperna blockparsvis med kompetens på både turbin-och reaktorsidan. Blocken välkomnade denna åtgärd eftersom de ville se kända ansikten när något skulle åtgärdas. Åtgärden var kanske inte lika populär hos de som blev ställda utanför.

Lars har sett branschens utveckling över tid sedan sin början på Ringhals

– En större insikt efter WANO och OSART samt myndighetspåverkan har lett fram till en uppräckning vad avser ägarskap och housekeeping. Negativt har varit och är framgent att underhåll ses som något som bara kostar pengar.

”Ta vara på de mjuka värdena hos en människa och nyttja dessa i det han eller hon är bäst på”

Livet efter jobbet

Lars gick i pension den 18 december 2009, fyra år efter att hustrun Gudrun tackat för sig inom äldreomsorgen.

– Jag fick en del anbud från leverantörer som jobbat på Ringhals, men tackade nej. Tyckte att drygt 47 år som yrkesverksam fick räcka, säger Lars. Jag trivs med livet som pensionär och saknar inte arbetet trots att jag som yrkesverksam nästan var gift med arbetet. Var sak har sin tid och eftersom mina hobbies och barnbarn tar en stor del av min tid har jag aldrig känt någon dragning tillbaka till arbetslivet.

– De första sju åren på Ringhals var ur mitt perspektiv de bästa. Kamratskapen, delaktigheten i utvecklingen av underhållet på R3 samt friheten att arbeta i ett sammansvetsat kollektiv. En nybyggaranda präglade vår vardag och det blev aldrig tråkigt.

Att flytta tillbaka till Östergötland har inte varit aktuellt:

– Jag och min familj alltid gillat att bo nära havet har vi aldrig haft någon längtan tillbaka till Östergötland. Jag köpte båt 1981 och somrarna har vi frekvent använt till fiske och bad när vädret så tillåtit. Närheten till Varberg, Kungsbacka och Göteborg har också varit ett plus.

– En av mina hobbies är fiske som jag utövar i ganska stor utsträckning, gärna flugfiske, Med kamrater i Ringhals fiskeklubb ”Firre” gör jag resor 4-5 gånger per år. Eftersom jag har båt använder jag den frekvent under sommarhalvåret för havsfiske.

– En annan hobby jag tagit upp är oljemålning. Barnbarnen är till stor glädje och tar också upp tid. De vuxna

barnen finns spridda i närområdet och har alla ordnade familjeförhållanden och bra arbeten.

Lars berättar att han sitter med i styrelsen för Ringhalsveteranerna och har på så sätt god kontakt med Ringhals och forna arbetskamrater.

– Eftersom jag sitter med i Ringhalsveteranernas styrelse har jag god inblick i engagemanget. Vi är 335 medlemmar och av dessa kommer cirka 20-25% till höstmöte respektive årsmöte. På de flesta av våra resor brukar vi dock fylla kvoten vi kan ta emot.

Foto: Annika Örnborg